

«ҚҰҚЫҚ НЕГІЗДЕРІ» пәні бойынша олимпиаданың облыстық кезеңін өткізу шарттары

«Құқық негіздері» пәні бойынша облыстық олимпиаданы өткізудің негізгі мақсаты оған қатысушылар арасында конкурстық іріктеу арқылы олимпиада жеңімпаздарын анықтау болып табылады.

Тапсырмалар мазмұны 9-10-11 сынып оқушыларының білімдері мен қабілеттеріне қойылатын бағдарламалық талаптарға сай келеді, алайда, облыстық олимпиаданың пәндік қазылар алқасы жеңімпаз-қатысушылардың жұмысын бағалауда жоғарыда аталған жалпы критерийлерге сәйкес тек мектептік материалдарды ғана емес, сонымен қатар факультативтік бағдарламаларды меңгеру деңгейіне барынша жоғары талап қолданатын болады.

***

Олимпиаданың облыстық кезеңі 9-шы, 10-шы және 11-ші сынып оқушылары үшін бір күн ішінде екі турдан тұрады.

I-тур. Олимпиада күні эссе жазу бойынша жазбаша жұмыс жүргізіледі, толық жауап берілуі тиіс.

1. Жалпы сипаттамасы.

Эссе – қысқаша очерк - жалпы гуманитарлық-құқықтық тақырыпта қысқаша очерк-пайымдау. Эссе белгілі бір мәселе немесе сұрақ бойынша жеке әсерлері мен ойларын білдіреді және тақырыпты толық түсіндіруді талап етпейді. Эссе өзіндік шығармашылық ойлау деңгейін, ақпаратты құрылымдау, себеп-салдарлық байланыстарды айқындау, өз тұжырымдары мен бағаларын дәлелдеу қабілетін көрсетеді.

2. Берілген тақырып бойынша эссе:

- 1) сыни ойлау дағдыларын көрсету;
- 2) пән саласы бойынша стратегиялық және кәсіби түсінігін көрсету;
- 3) эссе көлемі 500 сөзден аспауы тиіс;
- 4) эссе жазу «Дарын» бланкісінде жүргізіледі

3. Эссенің мазмұнына қойылатын талап:

- 1) эссе құрылымы кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерден тұрады;
- 2) эссе нормативтік құқықтық, сот актілерін талдауды, құқықтық тұжырымдамаларды, құқықтық даулы жағдайларды берілген тақырыпқа сай түсіндіруді қамтиды;
- 3) эссе логикалық және дәлелді ойлау дағдыларын меңгергенін, өз ойын баяндау дәйектілігін көрсетеді;
- 4) эсседе талдаудың әртүрлі әдістері қолданылуы мүмкін.

4. Эссе мамандығы бойынша бағалау критерийлері:

№	Бағалау критерийлері	Жоқ	Ішінара	Иә
1	берілген құқықтық тақырып бойынша проблемалық сұрақтарды анықтау және талдау білігі	0	5	10
2	сыншылдығы және креативтік ойлау	0	2	5
3	өз көзқарасын дәлелдеу және растау қабілеті	0	5	10
4	қорытындыларының негізділігі	0	2	5
5	мәселені шешудің практикалық және іске асырылатын жолдарын анықтау	0	2	5
6	мемлекеттің стратегиялық және бағдарламалық құжаттарын білу, құқықтық сауаттылық, заңнамаға сілтеме жасау	0	5	10
7	грамматика және лексика	0	2	5
	Барлығы	0	23	50

1. Қазылар алқасының мүшелері жұмыстарды бағалау кезінде сәйкестендіру деректерінің құпиялылығын сақтау үшін барлық жазбаша жұмыстар (эсселер) штрих-кодтарды пайдалана отырып міндетті кодтауға жатады.

2. Ұпайларды азайтуға негіз болатын факторлар:

- 1) берілген тақырыптың мәнін түсінбеу;
- 2) баяндауда құрылымдылықтың болмауы;
- 3) негізгі сұрақтың жауабын ұстай алмау (тақырыптан ұзақ алшақтау);
- 4) дәлелдеудің (дәлелдемелердің) орнына риториканы (дәлелденбеген жалпы пайымдауды) қолдану;
- 5) аналитикалық материалмен расталмаған кең сипаттамалық бөлік;
- 6) қажетсіз қайталау.

Жазбаша жұмыстарды (эсселерді) қазылар алқасының мүшелері зерделейді және бағалайды.

1-тур тапсырмасы бойынша ең жоғары жиынтық балл 50 баллмен бағаланады.

Эссені өткізудің уақыты - 90 мин.

Олимпиада күні мәселелік есептерді шешу бойынша екінші тур өткізіледі.

II-тур - Сұрақ-жауап сатысы.

Олимпиадаға қатысушыға мәселелік есепті шешу ұсынылады, оны келесі бағалау критерийлеріне сәйкес ашу керек:

1. Материалды сауатты баяндау қабілеті-10 балл.
2. Категориялық аппараттың және ғылыми дәлелдеменің болуы - 20 балл.
3. Қолданыстағы заңнамаға сәйкес мәселені шешу жолдары-20 балл.

Мәселелік есепті шешу үшін қатысушы ең көп дегенде 50 ұпай ала алады.

II-турдың тапсырмасын орындауға берілетін уақыт - 90 минут.

**ЕКІ ТУР БОЙЫНША ЕҢ ЖОҒАРҒЫ БАЛЛ:
100 БАЛЛ**

Барлық сынып оқушыларының жұмыстарын рәсімдеуге қойылатын жалпы талаптар.

1. Бірінші тур бойынша барлық жазбаша жұмыстар оқушы дәптерлерінде (сызғышта) жиектері бар немесе «Дарын» арнайы бланкілерінде орындалуы тиіс.
2. Мәселелік есептерді шешу кезінде қатысушыларға жауап беру үшін парақтар беріледі.
3. I-турдың жазбаша жауабының титул парағы, орындалған тапсырмаларды шифрлау Республикалық әдістемелік кеңестің талаптарына сәйкес ресімделеді.

Условия проведения областного этапа олимпиады по предмету «ОСНОВЫ ПРАВА»

Основной целью областного этапа олимпиады по предмету «Основы права» является выявление победителей олимпиады в ходе конкурсного отбора среди ее участников.

Содержание заданий соответствует программным требованиям к знаниям и умениям учащихся 9-10-11 классов, однако, предметным жюри областной олимпиады предъявляются более завышенные подходы к владению материалом не только школьной, но и факультативной программы, к оценке работ участников-победителей в соответствии с вышеизложенными общими критериями.

***

Областной этап олимпиады проводится в два тура для учащихся 9-х, 10-х и 11-х классов в течение одного дня.

I Тур. В день олимпиады проводится письменная работа по написанию эссе, должен быть дан развернутый ответ.

1. Общая характеристика.

Эссе – краткий очерк – рассуждение на общую гуманитарно – правовую тематику. Эссе выражает индивидуальные впечатления и соображения по конкретному поводу или вопросу и не претендует на исчерпывающую трактовку предмета. Эссе показывает уровень самостоятельного творческого мышления, умение структурировать информацию, выделять причинно-следственные связи, аргументировать свои выводы и оценки.

2. Эссе на заданную тему должен:

- 1) демонстрировать навыки критического мышления;
- 2) демонстрировать стратегическое и профессиональное понимание предметной области;
- 3) объем эссе не должен превышать 500 слов;
- 4) написание эссе проводится на бланке «Дарын».

3. Требование к содержанию эссе:

- 1) структура эссе состоит из вводной, основной и заключительной частей;
- 2) эссе содержит анализ нормативных правовых, судебных актов, разъяснение правовых концепций, правовых спорных ситуаций на заданную тему;
- 3) эссе демонстрирует владение навыками логического и аргументированного мышления, последовательность изложения своей мысли;
- 4) в эссе могут применяться различные методы анализа.

4. Критерии оценивания по специальности эссе:

№	Критерии оценивания	Нет	Частично	Да
1	умение выявлять и анализировать проблемные вопросы по заданной правовой теме	0	5	10
2	критичность и креативность мышления	0	2	5
3	умение аргументировать и подтвердить свою точку зрения	0	5	10
4	обоснованность выводов	0	2	5
5	определение практических и реализуемых путей решения проблемы	0	2	5
6	знание стратегических и программных документов государства, правовая грамотность, ссылка на законодательство	0	5	10
7	грамматика и лексика	0	2	5
	Всего	0	23	50

1. Все письменные работы (эссе), подлежат обязательному кодированию с использованием штрих-кодов для соблюдения конфиденциальности идентификационных данных при оценке работ членами жюри.

2. Факторы, которые дают основание для снижения баллов:

- 1) непонимание сути заданной темы;
- 2) отсутствие структурированности в изложении;
- 3) неумение придерживаться ответа на основной вопрос (пространные отвлечения от темы);
- 4) использование риторики (бездоказательных общих рассуждений) вместо аргументации (доказательств);
- 5) обширная описательная часть, не подкрепленная аналитическим материалом;
- 6) повторы без необходимости.

Письменные работы (эссе) изучаются и оцениваются членами жюри.

Максимальный суммарный балл по заданию 1 тура оценивается в 50 баллов.

Время проведения эссе – 90 мин.

В день олимпиады проводится второй тур по решению ситуационных задач.

II тур – Решение ситуационной задачи.

Участнику олимпиады предлагается решить ситуационную задачу, которую следует раскрыть в соответствии со следующими критериями оценки:

1. Способность к грамотному изложению материала – 10 баллов.
2. Наличие категориального аппарата и научная аргументация - 20 баллов.
3. Пути решения задачи в соответствии с действующим законодательством – 20 баллов.

Всего за решение задачи участник может получить максимум 50 баллов.

Время проведения второго тура – 90 мин.

**МАКСИМАЛЬНЫЙ БАЛЛ ПО ДВУМ ТУРАМ СОСТАВЛЯЕТ:
100 БАЛЛОВ**

Общие требования к оформлению работ учащихся всех классов.

1. Все письменные работы по первому туру должны быть выполнены в ученических тетрадях (в линейку) с полями или в специальных бланках «Дарын».
2. При решении ситуационных задач участникам выдаются листы для ответа на них.
3. Титульный лист письменного ответа 1 тура, шифровка выполненных заданий оформляются в соответствии с требованиями республиканского методического совета.

Тема эссе для 11 класса:

«Правовое регулирование трудовых отношений отдельных категорий работников»

11 сыныпқа арналған эссе тақырыбы:

«Қызметкерлердің жекелеген санаттарының еңбек қатынастарын құқықтық реттеу»

№ 1 Тапсырма

Жағдаяттық тапсырма: Жеке нотариус Ильхамов, алаяқтықпен айналысып жүрген Қазақстан Республикасының азаматы – Мавродинмен, Ресей Федерациясының азаматтары – Харламова мен Файзуллинмен қылмыстық сөз байласқан.

Аталған тұлғалар жарты жыл бойы азаматтардан пәтерлер сатып алумен айналысқан. Кейін бұл пәтерлер бірден бірнеше азаматтарға сатылған. Азаматтарға пәтерлер сатып алу және сату туралы әр келісім шарт нотариус Ильхамовтың мөрі және қолымен куәлардырылған. Нәтижесінде бірнеше адам пәтерсіз және ақшасыз қалған. Жәбірленушілерге келтірілген зиянның жалпы сомасы 52 миллион теңге құраған.

Кінәлі тұлғалардың әрекеттеріне база беріңіз. Жауапты толық негіздеңіз.

Задача № 1

Ситуационная задача: Частный нотариус Ильхамов вступил в преступный сговор с Мавродиным – гражданином Республики Казахстан, Харламовой и Файзуллиным – гражданами Российской Федерации, которые занимались мошенничеством.

Указанные лица в течение полугода занимались приобретением у граждан квартир. Позже эти квартиры перепродавались сразу нескольким гражданам. Каждый договор о купле-продаже квартиры гражданам удостоверен печатью и подписью нотариуса Ильхамова. В результате несколько человек остались без квартир и без денег. Общая сумма ущерба потерпевшим составила 52 миллиона тенге.

Квалифицируйте действия виновных лиц. Обоснуйте ответ.

№ 2 Тапсырма

Жағдаяттық тапсырма: 20 жасар жұмыссыз Васютин және оның 13 жасар інісі Миша компьютерлік техника дүкенінен бағасы 18.000 теңге тұратын екі флеш-карталарды жымқырды.

Дүкеннің жекеше күзет қызметтері қызметшісі Қозыбаевпен қашу кезінде Миша ұсталынған, ал оның ағасы ұрланған затпен қылмыстық құқық бұзушылық жасалған орнынан қашып кетті.

Ұсталған тұлға дүкеннің қоймасына жеткізілген, онда Қозыбаев оның сыбайлас қатысушы туралы мәліметтер анықтауға тырысты. Бірақ, ұсталған тұлға сұрақтарға жауап беруден бас тартты, соған байланысты Қозыбаев жасөспірімді ұрып тастады, оның денсаулығына орташа ауырлықтағы зиян келтірді.

Есепте көрсетілген тұлғалардың әрекеттерін саралаңыз. Жауапты толық негіздеңіз.

Задача № 2

Ситуационная задача: 20-летний безработный Васютин и его 13-летний брат Миша совершили хищение двух флэш-карт в магазине компьютерной техники стоимостью 18.000 тенге.

Работником частной охранной службы магазина Козыбаевым при попытке бегства был задержан Миша, а его старший брат с места совершения уголовного правонарушения скрылся с похищенным.

Задержанный был доставлен в подсобное помещение магазина, где Козыбаев попытался выяснить данные о его соучастнике. Однако задержанный отказался отвечать на вопросы, в связи с чем, Козыбаев избил подростка, причинив средней тяжести вред здоровью.

Квалифицируйте действия указанных в задаче лиц. Дайте обоснованный ответ.

№ 3 Тапсырма

Жағдаяттық тапсырма: «Азиякомпани» коммерциялық ұйымында өз еркімен директордың орынбасары жұмыстан кетті. Осы коммерциялық ұйымның директоры Мынбаевқа кадрлар бөлімінің қызметкері Казантаев оны босаған лауазымға ауыстыру туралы өтініш жасады.

Директор Мынбаев, қолайлы бұйрық шығарамын деп уәде беріп, Казантаевтан 5.000 АҚШ долларын талап етті, осы сома төленбесе ешқандай лауазым ауыстыру туралы сөз болмайтынын айтты. Казантаев директормен қойылған талапты орындады. Оны босаған лауазымға тағайындау туралы бұйрық шығарылды.

Есепте көрсетілген тұлғалардың әрекеттерін саралаңыз. Жауапты толық негіздеңіз.

Задача № 3

Ситуационная задача: В коммерческой организации «Азиякомпани» по собственному желанию уволился заместитель директора. К директору данной коммерческой организации Мынбаеву, обратился сотрудник отдела кадров Казантаев с просьбой перевести его на освободившуюся вакантную должность.

Директор Мынбаев, обещая издать соответствующий приказ, потребовал у Казантаева 5.000 долларов США, сказав, что без уплаты ему данной суммы ни о каком переводе речи быть не может. Казантаев выполнил условие, поставленное директором. Приказ о назначении его на освободившуюся должность был издан.

Квалифицируйте действия указанных в задаче лиц. Дайте обоснованный ответ.

№ 4 Тапсырма

Жағдаяттық тапсырма: Ерлі-зайыптылар Баймахановтар ортақ меншік шартында 3-бөлмелі пәтер сатып алды, сатып алу-сату келісім шарты жекеше нотариус Казаченкомен расталды. Жарты жылдан кейін ерлі-зайыптылар айырылысу туралы шешім қабылдады.

Айырылысу кезінде сотта ортақ меншікте бұрынғы әйелінің бөлігін азайту туралы Баймахановтың арызы қарастырылды. Баймаханов, ол пәтер сатып алу кезінде жұбайы айтарлықтай аз сома бергені туралы дәлелдеу үшін, сотқа куәгер ретінде жекеше нотариус Казаченконы шақырды.

Нотариус Казаченко ерлі-зайыптылар Баймахановтар ақшаны берген кезде болмаған, бірақ, Баймахановтан куәгерлік мәліметтер үшін сыйақы (500 АҚШ доллары) алып, Баймахановтың мүддесінде сотқа көрінеу жалған мәліметтерді айтты.

Есепте көрсетілген тұлғалардың әрекеттерін саралаңыз. Жауапты толық негіздеңіз.

Задача № 4

Ситуационная задача: Супруги Баймахановы на условиях долевой собственности приобрели 3-х комнатную квартиру, договор купли-продажи был заверен частным нотариусом Казаченко. Через полгода супруги приняли решение о разводе.

При разводе суд рассматривал иск Баймаханова об уменьшении доли бывшей жены в общем имуществе. В качестве свидетеля Баймаханов пригласил в суд нотариуса Казаченко, для того, чтобы он подтвердил, что супруга внесла значительно меньшую сумму денег при приобретении квартиры.

Нотариус Казаченко при передаче денег супругами Баймахановыми продавцу квартиры не присутствовал, но, получив от Баймаханова вознаграждение (500 долларов США) за свидетельские показания, сообщил судье заведомо ложную информацию в интересах Баймаханова.

Квалифицируйте действия указанных в задаче лиц. Дайте обоснованный ответ.

№ 5 Тапсырма

Жағдаяттық тапсырма: Шагиров өзінің досы қару дүкеннің иесі Лашинға «ТТ» тапаншасын бір оқсауытымен бірнеше сағатқа қарызға бере тұру туралы өтініш жасады. Өзінің өтінішін өзінің доберман итінде құтыру бар екендігіне күдіктенетіні туралы және оны сол себепте өлтіру туралы шешім қабылдағаны туралы түсіндірген.

Лашин Шагировке қаруды қарызға берді және оған тапаншаны сол күні қайтарып беруді сұрады. Шагиров қаруды алып сол күні қызғаныш негізінде өзінің әйелін өлтіріп тастады. Қылмысты жасаған жерінде ол тұтқындалды.

Шагиров және Лашинның әрекеттерін саралаңыз. Негізделген жауап беріңіз.

Задача № 5

Ситуационная задача: Шагиров обратился с просьбой одолжить ему на несколько часов пистолет «ТТ» с одной обоймой к своему приятелю владельцу оружейного магазина Лашину. Просьбу свою он объяснил тем, что подозревает у своей собаки добермана бешенство и поэтому решил ее убить.

Лашин одолжил оружие Шагирову и попросил его вернуть пистолет в тот же день. Шагиров взял оружие и в тот же день по мотивам ревности убил свою жену. На месте совершения преступления он был сразу же задержан.

Квалифицируйте деяния Шагирова и Лашина. Дайте обоснованный ответ.

№ 6 Тапсырма

Жағдаяттық тапсырма: Вахидов бөтен мүлікті жымқыру жасау мақсатында топ құрып, оған Жаркенова, Чекай және Жоламановты тартты. Белгісіз тұлғадан топ «Макаров» жүйесіндегі тапаншасын сатып алған, оны жымқыру кезінде жәбірленушілерді қорқыту үшін қолдануға жоспарланған.

Вахидов зергерлік дүкеннен мүлікті жымқыру жоспарын әзірлеген, ол туралы топ мүшелеріне хабарлаған. 2016 жылдың 20 маусымында түнгі уақытта Вахидов және Жаркенов жоспарланған қылмыс орнына келді, бірақ, өтіп бара жатқан патрульдік полиция көлігін көріп қалып, ұсталынып қаламыз деп қорқып, олар жасырынып қалды. Вахидов жымқырудың жаңа жоспарын әзірлеген, сол жоспар бойынша Жаркенов, Чекай және Жоламанов полиция қызметкерлер формасын киіп, зергелік дүкеннің бөлмелеріне кіріп қарақшылық жасау керек болған.

2016 жылдың 30 маусымында Жаркенов, Чекай және Жоламанов полиция қызметкерлерінің формасына киініп дүкенге кірді. Зергелік дүкенде сатушы Малаев және күзетші Идрисов болған. Тапаншамен қорқыту арқылы олар Малаеваны байлап тастады. Чекай қарсылық жасауға тырысқан Идрисовтың басынан екі рет соққы жасады. Жалпы сомасы 8 миллион теңгені құрайтын зергелік бұйымдардың жымқыруын жасап олар қашып кетті. Ашық бас сүйек – ми жарақатынан Идрисовтың денсаулығына ауыр зиян келтірілді.

Есепте көрсетілген әрбір тұлғаның әрекеттеріне саралау жүргізіңіз. Жауабыңызды негіздеңіз.

Задача № 6

Ситуационная задача: Вахидов в целях совершения хищений чужого имущества создал группу, в которую привлек Жаркенова, Чекай и Жоламанова. У неустановленного лица группа приобрела пистолет системы «Макаров», который планировалось использовать для устрашения потерпевших в процессе хищения.

Вахидов разработал план совершения кражи имущества с ювелирного магазина, о чем информировал участников группы. 20 июня 2016 года в ночное время, Вахидов и Жаркенов приехали на место планируемого преступления, но, заметив проезжавшую мимо патрульную полицейскую автомашину и опасаясь быть задержанными, они скрылись. Вахидов подготовил новый план совершения хищения, согласно которому Жаркенов, Чекай и Жоламанов в форме сотрудников полиции под предлогом осмотра помещения должны были зайти в ювелирный магазин и совершить ограбление.

30 июня 2016 года Жаркенов, Чекай и Жоламанов переоделись в форму сотрудников полиции, и зашли в магазин. В ювелирном магазине находились продавец Малаева и охранник Идрисов. Угрожая пистолетом, они связали Малаеву. Чекай нанес два удара по голове Идрисову, пытавшемуся оказать

сопротивление. Совершив хищение ювелирных украшений общей стоимостью 8 миллионов тенге, они скрылись. Идрисову был причинен тяжкий вред здоровью, в результате открытой черепно-мозговой травмы.

Квалифицируйте действия в отношении каждого из указанных в задаче лиц. Обоснуйте ответ.

№ 7 Тапсырма

Жағдаяттық тапсырма: Зейнеткер Шаповалов ішімдік үшін дезоморфин дайындауға және қолдануға нашақорларға өзінің пәтерін жалдауға берген. Шаповаловтың көршілері бірнеше рет полицияға және қоғамдық ұйымдарға хабарлаған, Шаповаловтың пәтеріне бірнеше рет келіп, оның қызметін тоқтатуды талап еткен, бірақ притон жұмысын жалғастырған.

2016 жылдың 13 желтоқсанында кешкі уақытта Шаповаловтың көршісі, 16-жасар нашақор қыздың әкесі Занутдинов полиция қызметкерлері оның қызын кіреберістен шығарып кележатқанын терезеден көреді.

Занутдинов далаға жүгіріп шықты, бірақ полиция патрулін қуып жете алған жоқ. Қатты ашуланып ол есік алдында жатқан арматураны алып притонға кетті. Шаповаловтың пәтер есігі ашық болған, үй иесінің өзі мас күйінде болған, Занутдинов Шаповаловқа бас салып зейнеткердің денесінің әр жерінен арматурамен көптеген соққы жасады, денсаулығына ауыр зиян келтірді.

Сот психолого-психиатриялық сараптаманың нәтижесі бойынша Занутдинов қылмыс жасаған сәтте қатты жан күйзелісінде болғаны анықталды.

Шаповаловтың және Занутдиновтың іс-әректтерін саралаңыз. Жауабыңызды негіздеңіз.

Задача № 7

Ситуационная задача: Пенсионер Шаповалов за спиртное предоставлял наркоманам свою квартиру для приготовления и употребления дезоморфина. Соседи Шаповалова по подъезду неоднократно обращались в полицию и в общественные организации, не раз приходили в квартиру к Шаповалову, ругались, требуя прекратить его деятельность, однако притон продолжал действовать.

Вечером 13 декабря 2016 года сосед Шаповалова, отец 16-летней наркоманки Занутдинов увидел в окне, что полицейские выводят из подъезда его дочь.

Занутдинов бросился на улицу, но не успел догнать полицейский патруль. Вне себя от ярости он, схватил арматуру, лежавшую во дворе, и отправился в притон. Дверь в квартиру Шаповалова была открыта, сам хозяин находился в нетрезвом состоянии, Занутдинов набросился на Шаповалова и арматурой нанес множество ударов по различным частям тела пенсионера, причинив тяжкий вред здоровью.

По результатам судебной психолого-психиатрической экспертизы установлено, что Занутдинов в момент совершения преступления, находился в состоянии сильного душевного волнения.

Квалифицируйте деяния Шаповалова и Занутдинова. Обоснуйте ответ.

№ 8 Тапсырма

Жағдаяттық тапсырма: Галымов, аңшылыққа рұқсаты болмағандықтан, базарда белгісіз тұлғадан сатып алған тринитротолуол жарылғыш затын колдана отырып, Алматы мемлекеттік табиғи қорығында арқарға аңшылық жасады, содан кейін таудан түсіп жақын арадағы елді мекенінде тұрып жатқан өзінің танысы Литвинге арқардың мүшеленбеген тұтас етін сатып алуды ұсынды. Литвинов бұл жерде аңшылыққа тыйым салынғанын біле тұра, бірақ аңның тұтас етін алуға келісті және Галымовқа 50.000 теңге берді.

Литвин өзінің 14-жасар ұлын бірге алып, Галымовпен бірге джип автомобилінде тауға неғұрылым биікке көтеріліп, машинаны қалдырды, содан кейін жаяу кетті, арқардың тұтас етін бұзып, машинаға қайта келді. Арқардың бұзылған етін машинаның жүксалғышына салып жатқан кезде олар қорықшы және полиция қызметкерлерімен ұсталынды.

Есепте көрсетілген тұлғалардың әр қайсысының іс-әрекеттерін саралаңыз. Жауабыңызды негіздеңіз.

Задача № 8

Ситуационная задача: Галымов, не имея разрешения на охоту, используя взрывчатое вещество – тринитротолуол, которое он приобрел на рынке у неустановленного лица, совершил охоту на архара в Алматинском государственном природном заповеднике, затем спустившись с гор в ближайший населенный пункт, где проживал его знакомый Литвин предложил ему приобрести тушу архара. Литвин, зная, что охота в данной местности запрещена, тем не менее, согласился приобрести тушу животного и передал Галымову 50.000 тенге.

Литвин, взяв с собой своего 14-летнего сына, вместе с Галымовым на автомобиле джип максимально поднявшись в горы, оставили машину и затем пошли пешком, разделав тушу архара, спустились вниз к машине. Во время погрузки разделанной туши архара в багажник машины, они были задержаны егерем и сотрудниками полиции.

Квалифицируйте действия в отношении каждого из указанных в задаче лиц. Обоснуйте ответ.

№ 9 Тапсырма

Жағдаяттық тапсырма: Жүргізуші Ирбисов, түнгі сағат 3-те қаласыртындағы жарық жақсы түспейтін автомобильдік жолда, жылдамдық режимін сақтай отырып, жолдың тең ортасында қоңыр түсті киімде келе жатқан жүргінші Марининді тым кеш байқап қалды, оны басып кетпес үшін, рөлін кенет бұрып, қарсы бетке шығып жолдың шетіндегі ағашқа соғылды. Нәтижесінде жүргізуші Ирбисовтің денсаулығына ауыр зиян келтірілді.

Маринин аман қалды. Сот-медициналық сараптама нәтижесі бойынша жол-оқиғасы болған кезде жүргінші Маринин қатты мас күйінде болғандығы дәлелденді.

Есепте көрсетілген тұлғалардың әрекеттерін саралаңыз. Жауабыңызды негіздеңіз.

Задача № 9

Ситуационная задача: Водитель Ирбисов, двигаясь по загородной плохо освещенной автотрассе в 3 часа ночи, соблюдая скоростной режим, поздно заметил идущего посередине дороги в темной одежде пешехода Маринина и для того, чтобы избежать наезда на него, резко вывернул руль, выехал на встречную полосу движения и врезался в дерево на обочине. В результате водителю Ирбисову был причинен тяжкий вред здоровью.

Маринин не пострадал. Судебно-медицинская экспертиза установила, что в момент дорожно-транспортного происшествия пешеход Маринин находился в состоянии сильного алкогольного опьянения.

Квалифицируйте действия указанных в задаче лиц. Обоснуйте ответ.

№ 10 Тапсырма

Жағдаяттық тапсырма: «Орман» ауылың тұрғыны Анваров, көшенің бір жағынан екінші жағына көлікпен кері жүріс қозғалысы кезінде, сақтық шараларын қолданбай жолды жаяу өтіп бара жатқан Мейрамованы қағып кетті, оның денсаулығына жеңіл зиян келтірілді. Жәбірленушіні қағып кеткеннен кейін Анваров тоқтады және жедел жәрдем шақыртты. Мейрамова облыстық ауруханасына жеткізілді.

Аурухананың кезекші дәрігері Дидаров Мейрамованы тексеріп, оған шамалы зиян келтірілгені туралы, сонымен қатар, аурухана пациенттердің көптілігінен тым толық екенін айтып, оны үйіне қайтарды. Мейрамоваға оның тұрғын жері бойынша дәрігерге қаралуын ұсынды.

Бірақ, алған жарақаттардың нәтижесінде Мейрамолада үш күн ішінде катты қабыну пайда болды, ол ауруханаға жатқызылды, онда оң жақ саны тінінің некрозы пайда болып, ол ауруханада қайтыс болды.

Анваровтың әрекетін саралаңыз. Жәбірленушінің өлімі үшін қылмыстық жауапкершілікке тартылады ма? Жауабыңызды негіздеңіз.

Дәрігер Дидаров жауапкершілікке тартылады ма? Неге?

Задача № 10

Ситуационная задача: Анваров, житель села «Орман» во время движения задним ходом с одной улицы на другую, не принял мер предосторожности и совершил наезд на пересекавшую пешком дорогу Мейрамову, причинив тем самым ей легкий вред здоровью. После наезда на потерпевшую Анваров остановился и вызвал скорую помощь. Мейрамова была доставлена в областную больницу.

Дежурный врач больницы Дидаров осмотрел Мейрамову и отправил ее домой, сказав ей, что у нее незначительное повреждение, кроме того, больница переполнена из за большого количества пациентов. И рекомендовал ей обратиться к врачу по месту жительства.

Однако в результате полученного повреждения у Мейрамовой в течение трех дней возникло сильное воспаление, она была госпитализирована, у нее развился некроз ткани правого бедра и сепсис, она скончалась в больнице.

Квалифицируйте действия Анварова. Подлежит ли он уголовной ответственности за смерть потерпевшей? Обоснуйте ответ.

Подлежит ли ответственности врач Дидаров? Почему?